

УДК 351:330.3

Кіщенко М.О., студентка спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування
Науковий керівник: Чернобаєв В.В., доцент кафедри прикладної економіки,
підприємництва та публічного управління
(Національний технічний університет "Дніпровська політехніка", м. Дніпро, Україна)

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ: АДАПТАЦІЯ ДО ВИКЛИКІВ ТА ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ

Для забезпечення сталого динамічного розвитку економіки України, в умовах війни та повоєнного відновлення, надзвичайно важливим є здійснення науково виваженого регулювання інвестиційної діяльності, оскільки без її активізації неможливі прогресивні структурні зрушення в економіці, технологічне оновлення реального сектора економіки та підвищення її конкурентоспроможності економіки на шляху інтеграції у світовий та європейський економічний простір. Побудова дієвої моделі економічного зростання є імперативом розвитку сучасної української економіки [1].

Сьогодні українська економіка зазнала суттєвих трансформацій під впливом кризових факторів, зокрема через російську військову агресію. Протягом періоду 2021 - першого кварталу 2024 років відбулися як короткострокові зміни, що потребували швидкої адаптації, так і довгострокові, що вимагають стратегічного планування на перспективу. Аналіз інвестиційної діяльності за ці роки відображає здатність держави пристосовуватися до нових умов, сприяючи стійкості економіки навіть у кризових ситуаціях.

Глобальні інвестиційні тенденції 2020-х років відзначались високим рівнем невизначеності, який вплинув на інвестиційні стратегії багатьох країн. Відновлення економік після пандемії COVID-19, посилені геополітичні ризики та перехід до зелених технологій спонукали держави зосередитись на структурних реформах і технологічному оновленні. Україна, зіткнувшись з викликами пов'язаними з війною, відповіла швидким перерозподілом ресурсів на підтримку критичної інфраструктури та обороноздатності. Ці зміни в інвестиційних пріоритетах стали відповіддю не тільки на внутрішні потреби, але й на глобальні виклики, висуваючи нові вимоги до інвестиційної політики і стратегічного планування.

З 2021 року інвестиційна діяльність в Україні була зосереджена на модернізації промисловості та інфраструктури. Цей період характеризувався активним розвитком економіки за рахунок власних коштів підприємств, що склали близько 60% усього фінансування капітальних інвестицій. Значна увага приділялася оновленню виробничого обладнання, де покупка нових машин та технологічних ліній становила приблизно 31,5% від загальної суми інвестицій. Ці заходи дозволили значно підвищити продуктивність праці та зміцнити позиції України на міжнародних ринках [2].

Проте, з початком повномасштабного вторгнення росії в 2022 році, інвестиційні пріоритети зазнали кардинальних змін. Основні зусилля було спрямовано на зміцнення обороноздатності країни та підтримку критично важливих секторів, таких як сільське господарство, що забезпечує продовольчу безпеку населення. Видатки на оборону та державне управління зросли до 8,9% від загального обсягу інвестицій, що відображає реакцію держави на воєнні виклики. Сектори промисловості та сільського господарства продовжували залишатися ключовими для економічного розвитку країни, незважаючи на значні економічні втрати через війну[3].

Протягом 2023 року та на початку 2024 року основною метою інвестиційної політики стало відновлення пошкодженої інфраструктури. Велика частина інвестицій була спрямована на реконструкцію енергетичних об'єктів, транспортних вузлів та ключових промислових підприємств, що були зруйновані або пошкоджені в результаті

військових дій. Відновлення роботи понад 90% підприємств до початку 2024 року сприяло зростанню ВВП, що свідчить про ефективність впроваджених інвестиційних проєктів. Попередні дані Міністерства економіки показують, що в першому кварталі 2024 року зростання ВВП оцінюється на рівні 4,5%, що є яскравим свідченням поступового повернення до розвитку стратегічних секторів економіки, насамперед промисловості та торгівлі. Ці зміни демонструють здатність України адаптуватися до нових умов та підтримувати стабільний розвиток навіть у непрості часи [4].

Адаптація економіки до нових умов війни та потреба у відновленні після неї підкреслюють важливість визначення стратегічних напрямів інвестиційної діяльності, які допоможуть створити умови для стійкого розвитку. Відновлювані джерела енергії, зокрема сонячна та вітрова енергетика, можуть суттєво зменшити залежність України від імпорту енергоносіїв та інтегрувати країну в глобальні тенденції "зеленої" економіки. Інвестиції в аграрний сектор та його переробку можуть підвищити експортний потенціал країни, підтримуючи продовольчу безпеку та експортні ринки. Розвиток IT-сектору, включаючи кібербезпеку та технології для дистанційної роботи, забезпечує стійкість економіки та створює високотехнологічні робочі місця, що сприяють конкурентоспроможності України. Відновлення людського капіталу через інвестиції в охорону здоров'я та освіту також є ключовими для підготовки нових кадрів та підтримки соціального добробуту [5].

Період з 2021 по перший квартал 2024 року став важливим випробуванням для інвестиційної стратегії України, проте він також продемонстрував здатність економіки адаптуватися та розвиватися в кризових умовах. Стратегічні напрями, такі як енергетика, інфраструктура, аграрний сектор, IT-індустрія, охорона здоров'я та освіта, мають найбільший потенціал для залучення іноземних інвесторів та стійкого розвитку післявоєнної економіки. Ці сфери можуть стати основою для довгострокового економічного зростання та забезпечення стабільності навіть за складних обставин.

Враховуючи вище викладене, потрібно зазначити, що інвестиції є основою розвитку суспільства. На одній стадії відбувається нагромадження коштів, протягом іншої вони інвестуються. Концентрація інвестиційних ресурсів стимулює швидке розповсюдження нових технологій оскільки головним мотивом подібного різкого та масового зростання капіталовкладень є економія ресурсів з метою пристосування до нових вимог ринку, насамперед, у ціноутворенні, а й до зовнішніх викликів, таких, як війна. Тому, ефективна державна інвестиційна політика повинна визначити пріоритетні стратегічні напрями, та бути спрямована на формування сприятливого середовища, що буде сприяти залученню та підвищенню ефективності використання інвестиційних ресурсів в розвитку економіки і соціального середовища навіть в умовах війни.

Список використаних джерел:

1. Пилипенко Г.М., Чорнобаєв В.В. Інноваційно-інвестиційна діяльність та її регулювання в економіці України. Дніпропетровськ: НГУ, 2010. 150 с.
2. Сайт Головного управління статистики у Львівській області : Основні тенденції соціально-економічного розвитку Львівської області у 2021 році. Капітальні інвестиції. 2021 : URL: <http://surl.li/ztwmqt>
3. Сайт Міністерства економіки України : Інвестиційна діяльність в Україні за 2022 рік. 07.11.2023 : URL: <http://surl.li/ruevau>.
4. Сайт Міністерства економіки України : Інвестиційна діяльність в Україні за 1 квартал 2024 року. 11.07.2024 : URL: <http://surl.li/uzpppb>
5. Гриценко Л. Л. Державна інвестиційна політика: сутність, цілі та завдання / Л. Л. Гриценко // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. - 2012. - Вип. 22(2). - С. 89-95. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npkntu_e_2012_22%282%29_17 .